

radosti, predno je dospelo društvo do svoje 1000. predstave, a danes, ko vidimo slovensko gledališče v solnčnem svitu pomladanske svežosti in bujnosti svojega delovanja, zremo z zadovoljnostjo nazaj v preteklost in z zaupanjem v bodočnost, ki se mora odpreti z vsem sijajem, ki ga zasluži dobro in pošteno prizadevanje.

Jubilejske predstave so podale — prav umestno — retrospektivo tudi v razvoju glasbenega napredka tako v produktivnem kakor tudi v neproduktivnem oziru. Vilhar-Šanteljeva, danes silno obledela »Jamska Ivanka« je otvorila pisanost historijske te slike, zadnja opera najmlajšega slovenskih skladateljev, Viktorja Parme, v polnozvočju modernega, prekipevajočega orkestriranja blesteča »Stara pesem« jo je zakončala. Vmes so se vrstili fragmenti iz oper drugih slovenskih skladateljev, kakor uvertura k Ipavčevemu »Tičniku«, Foersterjevemu »Gorenjskemu Slavčku«, Gerbičevemu »Kresu«, Ipavčevim »Teharskim plemičem« in Vilharjevi »Smiljani« ter kolo iz »Parmovega »Urha, grofa Celjskega« kot spomini na delovanje naših prvoboriteljev na polju skladanja slovenskih oper.

K drugi slavnostni predstavi si je povabila intendantca tenorista praškega »Narodnega gledališča«, gosp. Bohuslava Ptáka, in postavila je na vzpored Smetanovega »Daliborja«. Naslovno ulogo je podal gost kot renomiran in dičen član češke opere z zmagovitim uspehom. Pravi junaški tenor Ptákov se je izkazal v Daliborju sijajno, saj razpolaga Pták z glasovnim materijalom, kakršen je dan le izvoljencem; uveljavlja ga z moškim zanosom, mojstrski, umetniški. Spev njegov je pevan govor, uspeva tu vsaka beseda neprikrito in s prirodnim naglasom. Obvladujoč svojega glasu vrline, doda Pták vsaki besedi pravi akcent, niansuje kot plemenit govornik-pevec vsako potezo in okiti besedo z bliščem bujno barvanega valovja kantilene. Pevec Pták je tudi izboren igravec, simpatiška, mladeniška moška postava. Opojil se je po Daliborju in igra ga oduševljeno, viteški krepko in divno, s poudarkom duševne kreposti, ki je znak Daliborjevega notranjega bistva. Po Ptáku podana je bila Daliborjeva uloga ozarjena s sijajem, s kakršnim nam združuje ustvarjajoča iluzija mitiške prikazni, oproščene vsega nepopolnega, vredne vdanega sočuvstvovanja, obožavane in povzdignjene v jasne višine.

—oe—

Gerbičeva »Glasbena Zora« je zakončala s 6. zvezkom prvo svoje poluletje, nje izdajatelj pa pozivlje k obilnejšemu naročevanju, da bode mogel list razširiti za tekstno in kritično prilogo, skladbe same pa tiskati dati s tipami. To njegovo namero je vsekakor odobravati in pospeševati. V pospešilo bodi i ocena prvega poluletnika, katero tu podajemo.

Zborovo petje, katero se v Slovencih najbolj goji, zavzema tudi v »Glasbeni Zori« najširši prostor. 10 moških in 7 mešanih zborov je donesel prvi poluletnik, privzeti je 4 solonapeve in 2 klavirski skladbi. Sprejete so skladbe J. Bartla, Fr. Gerbiča, Ign. Hladnika, dr. B. Ipavca, Ferd. Juvanca, Avg. Lebana, L. Pahorja, Jos. Pavčiča, Jos. Procházke, Al. Sachsa in V. Vande. Najštevilneje je zastopan urednik g. prof. Gerbič, ki je podal ne samo zборе, marveč tudi

solonapeve in 2 klavirski skladbi. Med zbori se odlikujeta pred vsem dražestni, blagoglasno in ljubko doneči mešani zbor »Žitno polje« in čvrsti, krepki moški zbor »Pevski poziv«, dve pevskim zborom prav priporočani skladbi. Za klavir podaje isti skladatelj paradno koračnico Sundečičevo, glasečo posebno v triu slovanski značaj in lepo sesanjano, klavirski spretno pisano salonsko mazurko, za pevce soliste pa nežen albumski list. Pozornost vzbuja Jos. Pavčič s tremi mešanimi zbori »Žanjice«, »Sam« in »Njega ni«. V njih se javlja skladateljski talent, življenski krepka, jasno in nepopačeno čuteča individualnost. Pavčičevi zbori in Gerbičeva »Žitno polje« nadkriljujejo po svojem karakterizovanju vse druge zборе v »Glasb. Zori« kot priznanja vredne glasbene ilustracije. Eden sam zbor »Poslancu« je uvrstil L. Pahor; umetni konstrukciji te skladbe z lepimi detajli je podložen kar najmanje, posebno ne moškemu zboru pristoječe besedilo o otročiču, pošiljajočem po oblaku pozdrave svoji mami. Besedilu neprimerni so tudi Juvančev »Pastir« in mali zbori Lebana, Bartla in Vande, prazni harmonizacijski poskusi diletantov brez skladateljske ambicije. Čeprav priprosta, sta prijetnejaj veselega vtiska Hladnika mešani zbor »Bleškemu jezeru« in Sachsa mešani zbor »Vijolični vonj«. Nestor slovenskih skladateljev, dr. B. Ipavic, je poslal »Podoknico« za bariton iz opere »Teharski plemiči« in »Je pa davi slanica pala«, dva izmed svojih priljubljenih samospevov, in lep kvartet »Kaj ne, da čuden sem«. Skladatelj prostejšega poleta je Jos. Procházka, ki je podal blesteči solonapev »Tak si lepa«. — oe —

Upodabljaljoča umetnost.

Groharjevi sliki za dva stranska oltarja cerkve na Brezjah (izloženi v Katoliškem domu ob novem letu).

Groharjevo delo res zasluži priznanja in pohvale, ne glede le na to, da zadošča pobožnemu čutu in zahtevam resnosti in vzvišenosti, brez katerih lastnosti umotvor ne spada v cerkev, ampak tudi z obče umetniškega stališča.

Iznajdba obeh predstav je originalna, poleg tega pa tudi jasna in srečno izumljena. Prizor je razumljiv na prvi pogled. Osebe so resnične in verjetne, njih gestus se popolnoma strinja s prizorom, in slikar jim je vdahnil neko ogrevajočo ljubeznivost in milobo. Kristus na podobi sv. Antona Puščavnika kaže pri vsej tolažilni prijaznosti vendar vzvišeno dostojnost in v milobi resnost in starček puščavnik osrečeno zaupljivost rešitelju iz silnih muk skušnjavca. Izrazita je tudi podoba sv. Antona Padovanskega, v kateri je običajni prizor (Marija podaja svetniku dete Jezusa), pa vendar originalno predstavljen.

Sliki sta dekorativni in vplivata na oko ugodno ne glede na predmet predstave; svetlobo je slikar prav premišljeno zbral v bližini središča podobe v glavnem delu prizora in jo srečno pojemajoč speljal nizdol in v strani. N. pr. je razpeljava svetlobe doli po rdeči obleki Kristusa posebno srečna, ker je tako diskretne izvršbe, da se namen nikakor ne vriva, ampak oko le blagodejno napeljuje h glavni stvari.

Kolorit (sestava in izpeljava barv) je sicer živ, vendar je podvržen predstavi in ji služi v povzdigo, posebno v podobi sv. Antona Puščavnika. Podobi svedočita o odločnem talentu za sestavo (kompozijo), kakor tudi o umetniški